

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 12.

V Ljubljani, 1. decembra 1890.

Leto XX.

Sinica činžara.

Činžarara činžara!
 Zima huda je prišla.
 Sneg zapadel je zemljó,
 Kdo ta mraz prenašal bo! —

Činžarara činžara!
 Nimam, nimam živeža.
 Moj želodček prazen je —
 Prosim, dajte vbogajme!

Činžarara činžara!
 Drevje polno je snegá.
 Tam mi živež bil je prej,
 Sredi sadonosnih vej.

Činžarara činžara!
 Zopet zima bo prešla.
 In vzpomládi — kot nekđaj
 Vam pomnem vse nazaj!

Činžarara činžara!
 Vsa golazen je pošlá.
 Hrósti, črvi, múhice,
 Skrile so se v lúknjice.

Činžarara činžara!
 Kdor premore, naj mi dá
 Kaj drobtinice, krúheka,
 Próseka al' óvseka.

Činžarara činžara!
 Kdo li mene ne pozná?
 Saj vse leto sem pri vas
 Prepevála kratek čas.

Alojzij K. Sežumov.

Dve žrtvi.

I.

orjanci so goré, ki ločijo Belokranjsko od ostale Dolenjske. To gorovje je zaradi tega znamenito, ker je bil tû nekđaj glavni prélaz, po katerem so prihajale razne roparske čete na Kranjsko, od koder so se potem pomikale proti drugim deželam. Ko bi znale govoriti goré in njihove skrivne soteske in doline, povedala bi marsikatera, kaj se je kdaj tu godilo. Stare bukve bi govorile o grozovitih činih turških roparjev, pripovedovale bi o junaškej smrti mnogih hrabrih kristjanov, pa tudi o velikih krivicah, katere so morali pretrpeti bližnji stanovalci. Čez Gorjance so prihajali za Turki divji Bošnjaki, za temi grozoviti Uskoki. Ti so se bili preselili iz Bosne na južno-vzhodnji del Gorjancev ter sè seboj prinesli óno divjo naravo, katera je vsled turškega nasilstva za ónih časov v njih domovini gospodarila. Delati se jim ni ljubilo, zato pa so morali skrbeti, da se na drug način preživé, in ni jim ostajalo drugega, nego pléniti pri sosedih, pri katerih je bilo kaj dobiti. Zna se, da pred njimi ni bil varen nihče, niti ubogi delavec na polji, niti pastir na paši.

Najhuja pa je bila začetkom 18. stoletja uskoška tolpa pod vodstvom Hasana Bisića. Ta je bil poglavar roparske tolpe ter jo vodil po vseh sosednjih krajih, osobito po gradovih in samostanih.

Meseca julija 1736. l. sklenil je Bisić sè svojo predrzno tólpo napasti eistercijenski samostan pri Kostanjevici. Četa njegova, broječa nad petdeset mož, pomikala se je raz Gorjance po gozdu vedno bliže proti dolini, v katerej je bil samostan. Bisić je bil vže poprej — preoblečen, da ga ni nihče poznal — marsikaj poizvedel o samostanu, zato se je zdaj še bolje upal napasti ga. Ali treba mu je bilo še večje gotovosti, da ne odjenja njegova moč, če bi bilo v samostanu dovolj brambe. —

Kake pol ure od samostana stala je tik gozda na samem lesena kočá stare, pobožne vdove, ki je imela sina jedinca. O tem je izvedel Bisić, da je dobro znan v samostanu, kamor je večkrat zahajal k raznim pobožnim opravilom. Hotel si ga je Bisić pridobiti, da bi mu pomagal pri napadu, ker mislil si je, da mu so izvestno vse podrobnosti znane v samostanu. Šel je Bisić sam do kočé ter izpraševal vdovo po sinu. Tega pa ni bilo domá, ker je šel po opravilih v mesto. Ali Bisić se ne da pregovoriti, vedno zahteva, da mu mati mora povedati, kje je sin, in mu ga izročiti. Ko se uboga žena nikakor ne more izkazati in prepričati krutega Uskoka, da sina ni domá, prodere jo ta sè svojim ostrim mečem ter ostavi kočó.

Sin uboge vdove pa je istega dne nesel v Kostanjevico težko zasluženi denar, ki ga je bila njegova mati dolžna trdosrñnemu upniku.

II.

Zmračilo se je. Vsa okolica je bila mirna in po lepej šentjarneskeje dolini ulegal se je počasi večerni mrak, kakor bi vitke Vile spletale nad njo lahno tenčico. Nihče se ni nič hudega nadejal, najmanje pa prebivalci samostana, ki so se ravno po večerji podali vsak v svojo celico. Toda glej! Pri vratih na zahodnej strani samostana, ki še niso bila zaprta, prikaže se tólpa oboroženih Uskokov. V hipu je ležal stražnik, ki je prvi pritekel do vrat, v svojej krvi, a divji roparji so hiteli naprej, da ropajo po samostanu. Redovniki sprva niso vedeli, kaj se je prav za prav zgodilo, ali videč oborožene Uskoke, poskrili so se po skrivnih podzemeljskih prostorih. Da bi se bili branili, o tem ni bilo niti misliti, ker niso imeli niti orožja niti ljudij. Hasan Bisić je hodil sam od celice do celice. Kderkoli je kakega redovnika našel, umoril ga je takój. Kar je bilo dobiti bogastva in dragocenostij, vse je šlo z Uskoki, ki so tudi cerkev oropali njenega dragocenega lepotičja. Ni se še jelo glasiti jutranje petelinje petje, ko je bil samostan popolnoma oropan in opustošen. Uskoki so se vrnili z bogatim plenom zopet preko hriba na svoj dom. Ko se je jelo daniti, pomikala se je grozovita četa vže proti vrhu Gorjancev. Ali nakrat se sliši od vrha sem strašno hromenje in velikanske skale se valé v dolino naravnost proti Bisićeveji tólpi. V hipu jih je mnogo ležalo strašno razmesarjenih po grapah in jarkih. Le malo izmej njih jih je otelo svoje življenje, mej njimi tudi poveljnik Bisić. Vender je pa od tega časa jela ponehavati njegova slava in moč, ker marsikateri izmej ostalih ni mogel pozabiti ubitih svojih tovarišev. Kleli so Uskoki in ugibali, kdo bi jim bil pač provzročil ta grozni čin. Bisiću je takój prišlo na um, kdo bi bil utegnil biti v prvej vrsti mej njegovimi sovražniki. Spomnil se je na dogodek prejšnjega dne, ko je imel pogovor z ono vdovo pod Gorjanci. Žena se mu je zdela pogumna, in ni se čuditi, da bi bil njen sin kos dejanju, ki se je vršilo v toliko kvaro njegovih roparjev. Tolpi ukaže, naj se uleže in malo odpočije v prijaznej dolinici od vseh krajev zaprteje, on sam pa gre z dvema tovarišema naravnost v dolino proti vdovinej koči.

„Ako dobim lopova živega,“ govoril je Bisić, „gorjé njegovej koži. Tu bodete, bratje, imeli samí priliko soditi človeka, ki si upa tólpi hasana Bisića napraviti toliko kvare. Od sedaj zanaprej ne prizanesem nobenemu psu, ki bi si upal prositi Bisića milosti, kri in smrt vsem od kraja!“

Takó je govoril Bisić mej potjo. Ko se pa približajo koči, ter jo pazno preiščejo od vseh strani, ne najdejo žive duše v njej. Truplo vdove je ležalo še tako, kakor je je ostavil Bisić prejšnji dan. V vsej koči ni bilo nikake izpremembe.

„Ni ga tù,“ reče Bisić, „skril se je, dobro vedoč, da ga poišče maščevalna roka. Toda, da si za vselej izbijem iz glave starko in njenega sina, zažgati hočem kočó, v katerej sta stanovala stara čarovnica in njen sin; pepel bodi znamenje vsem, ki se hočejo nad menoj maščevati!“

Zažgali so kočó na treh stranéh in kmalu ni bilo od kočé družega, kakor kup pepela. S kočó vred zgorelo je tudi truplo uboge vdove, katero je prejšnji dan prebodel Hasan Bisić sam. Pač si ni nikdar mislila uboga vdova, da bode kdaj njeno kočó nadomeščal pepel, in da bode ona učakala tako žalosten konec. Toda v onih časih ni bilo drugače, in kakor si ni bil nihče svest svojega premoženja, tako tudi ni mogel misliti, kje in na kak način zapusti ta svet.

III.

Tisto noč, v katerej so Uskoki plénili v samostanu, prišel je sin uboge vdove domóv, da sporoči materi kako je opravil v Kostanjevici. Ali komaj stopi čez prag samotne kočé, zagleda mater v krvi ležati. Bridek jok se mu izvije iz prsij in v trenutku ne vé kaj početi. A kmalu ugane, kdo bi bil umoril njegovo preljubo mater. Napravi se takóv v vas premišljajoč mej potjo, kako bi dobil morilca. Ali komaj je prišel do prvih hiš, povedó mu, da se je tropa roparjev podala v samostan na rop. Kdo bi bil raje pomagal samostanskim prebivalcem nego ubogi sosedni kmetje, ali imeli niso ne orožja ne dovolj močij. Znali so pa tudi, da se v samostanu nahajajo skrivna hodišča, da se bodo redovniki lahko poskrili in si rešili vsaj življenje.

V tem času pa pride sinu neka dobra misel v glavo. Znal je, da se pol-drugo uro hodá v hrib blizu pota nahaja mnogo nakopičenega skalovja, pripravljenege vže mnogo časa od Uskokov samih za njihove preganjalce. Ako bi se to skalovje povalilo po hribu, ko se bodo Uskoki vračali proti domu, izvestno se jim napravi veliko kvare. Šlo je toraj več sosedov iz vasi na Gorjance do onega skalovja. Luna jim je sè svojo bledo svitlobo noč razsvetljevala. In glej, v tem, ko so predrzni Uskoki plenili po samostanu in cerkvi, pripravljalo se je vrh Gorjancev kamenje za njih roparsko tolpo, izmej katere jih je mnogo našlo smrt v gosto zaraščenem gozdu. — —

Ko so bili kmetje povalili vse skale proti Uskokom, bežali so po skrivnem potu zopet domóv. A jednemu pa ni dala vest, da bi bežal, in ta je bil pogumni sin uboge vdove. Skril se je v duplo stare bukve, da bi videl, kako se vračajo pobiti Uskoki proti domu in bi morda iz njih pogovora izvedel njihove daljne naklepe. Mladeneč, ki je dobro poznal divje Uskoke, znal je, da to njegovo dejanje ne bode ostalo brez osvete ter bo uskoška druhal preje ali kasneje prišla nad uboge kmete.

Ali slabo je naletel ubogi mladeneč. Ne daleč od one stare bukve, ukazal je Bišić roparjem, da naj odpočijejo, a on sam gre proti koči, da ondù dobi svojega sovražnika.

Kaj je Bišić v tem času počel, znano nam je vže iz prejšnjega. Ko se pa zopet vrne k svojim, našel je mej njimi zvezanega mladega človeka, katerega so njegovi ljudje v votlem drevesu ugledali ter ujeli, dobro vedoč, da je jeden izmej onih, ki so valili kamenje. Bišiću ni bilo treba dolgo premišljevat, kdo je ujeti mladeneč. Na prvi hip ga je spoznal in grozovito se mu je zasimijalo srce pri tem pogledu. Koliko bi bil dal, da ujame tega človeka, in sedaj ga ima zvezanega pred seboj.

Ni trajalo dolgo in uskoška tolpa je obsodila mladeniča na smrt. Ali smrt mej divjimi Uskoki ni bila brez velikih in grozovitih muk. Kakor vsakega svojega sovražnika, tako so tudi sina uboge vdove grozovito mučili. Še le tedaj, ko se mu je bližal konec življenja, sunil ga je Bišić s svojim ostrim nožem v srce, da se je duša ubogega mladeniča ločila od telesa.

Tudi njemu kakor njegovej materi ni nihče izkopal jame, da bi vánjo položil razmesarjeno telo, temveč našel je svoj grob mej golim skalovjem, kjer se nahaja razna strupena golazen.

Tako je končal hrabri mladenec svoje življenje. Mnogo bi bil morda še storil v poznejših letih v pogubo roparskih Uskokov, da mu ni bilo sojeno tako zgodaj umreti.

Njegov spomin je ostal mej narodom mnogo let. Na podnožji Gorjancev v samostanu cistercijenskem pa so se dolgo še služile sv. maše za dušo njegovo ter njegove stare matere, dveh žrtev krutih uskoških rok. M. Šašelj.

Pankracij.

(Prosto po ruskem spisal F. G. Podkrimski.) *= Lovkar*

račilo se je vže, ko se mali Pankracij vzdrami v vlažnej, mrzlej kleti. Obleka mu je bila tako tenka, da je zadrgetal po vsem životu kakor trepetlika. Tako je ležal vznak v ozkem záboji na umazanih cunjah ter se kratkočasil s tem, da je gledal, kako se mu pri vsakem dihu pokadi iz ust. Mraz je bilo. Skozi podolgosto, omreženo okno je dohajalo v klet le malo svetlobe, zato se je v njej tako hitro stemilo.

Lačen je mali Pankracij. Tiho stopi k bornej postelji, na katerej mu leži vže več dnij bolna mati. Na tej bornej postelji ni nikake žimnice, niti rjuhe niti odeje; nekoliko zdrobljenega sená in snop trde slame, to je vse, kar vidiš na postelji bédne matere. — Kaka usoda jo je zanesla na ta kraj? Imela je nekđaj boljše dni a minuli so hitro in zapustiti je morala domovino s svojim malim Pankracijem. Nekaj let je prosjáčila po svetu, preživela mnogo zaničevanja a še več pomanjkanja in béde, a tu v mestu je nakrat smrtno oboléla . . . Jutri bode svet dan! — Deček posluša, ali mati se niti ne gane. Položi jej nalahko svojo nežno ročico na čelo in čudi se, da je tako mrzlo kakor so mrzla mokra tlá . . . Piha si gorko sapo v roki, sklone se k materinemu lieu ter reče s slabotnim glasom: „Mati, lačen sem! Imaš li še kako skorjico kruha?“ — Mati ne odgovori ničesar. Pankracij nekoliko postoji ne vedoč, kaj bi storil. Nató po prstih tiho otide iz temne kleti. — „Za Bóga, da bi le skorjico kruha dobil kje, naj bi bila še tako stara in trda!“ — Pride na ulico. Kak šum in ropot je danes tukaj! Mnogo lučij in še mnogo več ljudij, konj in vozov! Iz nosnic dirjajočih konj puhté celi obláčk gorke sape, srebrni kraguljci tako prijetno zvené, kopita bijó ob zamrzneni, sè snegom in ledom pokriti tlak in . . . „Bog, kako rad bi jedel, naj bi si bil še tako majhen košček!“ — Prsti ga pekó in zebe ga, zeló zebe.

In zopet ulica, oj, kako široka in dolga! „Še pohodili me bodo!“ — Vse kriči, leta in suje . . . In lučij, koliko je tú krasnih lučij! „Pa kaj to steklo tukaj?“ — Za velikim oknom vidi se v obširno sobano, kder stoji do stropa visoko drevo — nakítено z mnogimi pozlačenimi papirčki, jabolki in orehi. Oj to je božično drevesce! In pod njim ležé punice, leseni konji, vozički, svinčeni vojaki in še mnogo mnogo igrač vsakovrstne velikosti in barve. Okolo teh igrač pa skačejo lepo opravljeni in rudečelični otroci, smejejo se, igrajo, jedó in pijó, kar in kolikor se jim poljubi. „Oj presrečni otroci!“ — Skozi steklo se čuje celó godba. Tú — deklica in deček vrtita se v krogu okolo božičnega drevesca; otroci se jima glasno sme-

jejo a stariši veselo ploskajo v roke. — Ubogi deček gleda vse to sè široko odprtimi očmi, čudi se in smeje. Zdajci ga začnó prstki na nogah zeló zebsti in roki ima vže čisto rudeči in zabrekneni; prsti se ne dadó niti upogniti več. In lačen, lačen! Glasno zaplaka Pankracij, potisne roki v hlače ter z zobmi škripajoč teče dalje.

Zopet pride do visokega okna, skozi katero se vidi v lepo prodajalnico. Na dolgej mizi stoji cela vrsta prekrasnih božičnih drevesec, ki se leskečejo kakor bi bila preprežena sè samimi zlatimi žarki ter posuta z rudečimi in zelenimi biseri. In svečic, svečic! — Gospodje in bogato oblečene gospe prihajajo v prodajalnico ter si ogledujejo drevesca. Ko so si jedno izbrali, plačajo ga prodajalcu, ki ima tam v kotu, na visokej omari vže cel kup denarjev. S trakovi pošit sluga odnese drevesce takój za gospódo. — Deček odprè boječe vrata in . . . „Lepo prosim malo kruha!“ — Glasek se mu trese in solzé mu stopijo v modra očesca. Hù! kako grdo ga pogledajo ter mu pokažejo vrata. „Vèn, nadležni berač!“ — Neka mlada gospa stopi vender k njemu, stisne mu v prosečo stegneno desnico — krajcar ter ga prijazno odvede skozi vrata na obljudeno ulico. Pankracij se gospé prestraši in — krajcar mu pade iz roke na tla, saj ga sè svojimi odmrliimi prstki ne more držati. Hitro, hitro zbeží, teče naprej — kam? sam ne vé. In teče, teče, zajoče včasih in si piha gorkoto v višnjevi roki . . . Pa kaj je neki tam? Cela tolpa ljudij stoji in se gnjete. V razsvetljenem oknu so izpostavljene tri majhne punice, oblečene rudeče, zeleno in modro. „Take so kakor bi bile žive!“ — Star možiček sedi na stolu in smešno maha z desnico, v katerej drži drobno paličico, z levico pa kaže v odprto knjigo. Za njim na tleh čepita dva grbasta, dolgonosa možica ter godeta jaderno, jeden po majhnih a drugi po velikanskih goslih ter kimata punicam, ki zdaj pa zdaj poskočita ter udarjata ob dláni. Gledalci se veselo smejó, tudi Pankraciju se usta namrdnejo na smeh, še nikoli v svojem življenji ni videl takih punic! So li morda žive? — „Punice iz cunj!“ — oglasi se nekdo izmej gledalcev in vse se zakrohoče. Kar potegne dečka nekaj močno nazaj od okna. Vélik capin udari ga s pestjó po glavi, da mu zbije čepico v umazano lužo ter mu hudobno podstavi nogo. Pankracij pade zviška na zobé in kri se mu polije iz ust. Ljudje zakriče nad hudobnežem a deček skoči plah na noge in zopet teče, teče dalje — kam, sam ne vé. Upehan se ozrè v nekem predmestji: za njim dirja dvoje psov. Nogi se mu začneta strahú šibiti, vender zbeží v neko stransko ulico na tuje dvorišče, kjer se skriva za visoko zloženimi drvimi. „Tu je temà,“ misli si, „nihče me ne more najti.“ — Počene, posluša in komaj si upa sopsti . . . pa mu nakrat postane lahko, takó čudovito lahko okoli srcá. Roki in nogi ga ne pečeta nič več, blažena gorkota prešinja mu telo. Toplo mu je, kakor nekdam za pečjó. — Sedáj se zopet strese . . . zaspal je. „Kako prijetno se tu spí . . . malo tukaj počijem, potem pa grem gledat one púnice.“ — V sanjah vidi plesajoče punice in zadovoljno se jim smeje. „Punice iz cunj, pa so kakor žive!“ . . . Tu se mu zdi, kakor da bi slišal svojo mater peti pesenco. „Mamica, vže drem-ljem!“ — Zopet zasliši nov, še milejši glas: „Pankracij, pojdi z menój k božičnemu drevesčeku!“ — Dozdeva se mu, kakor bi se nekdo nagnil čez njega, objel ga z mehkima rokama ter pritisnil náse . . . In kako se blesti okolo njega! Oj kako krasno drevo! Vse se sveti. iskrí in leskeče. In punice, koliko jih je! — A nè, to so dečki in deklice v snežnobelih krilih, ki leté k njemu, poljubujejo

ga, vzemó v svojo sredo in on sam — letí kakor ptič . . . Mati njegova ga vidi ter ga smeje pozdravlja. „Mamica, kako nebeško je tú!“ — Zopet ga pritiskajo k sebi lepi otroci. Pankracij pa jim pripoveduje o punicah za steklom. „Pa kdo ste, ljubeznivi dečki in deklice mile?“ — poprašuje jih ljubkovaje. „Otroci smo, ki nismo imeli nikoli božičnega drevesca!“ — odgovoré mu. In Pankracij sliši, da so bili óni ravno taki ubožni na zemlji, kakor on. Nekateri so zmrznili, drugi zgoreli, drugi pomrli od gládí, tretji zaradi udarcev, drugi zopet vsled hudih bolezni . . . a sedaj so pri dobrem Bogu angeljci v svetlo-belih krilih, ki nje in njihove ubožne stariše blagoslavlja . . . „Oj kako nebeško je tú!“ . . .

Na božično jutro pa so našli hlapci za drvni človeško telesce zmrzneno; bilo je telesce neznanega jim dečka . . . Oj ti ubogi Pankracij! . . .

Zimska pripovedka.

(Iz knjige: „Mateři douška;“ napisala Vilma Sokolová, preložil —è.)

Bilo je zimskega popóludne. Otročička sta se vže do sita naigrala in se vrtela okolo babice. Bilo jima je najlepše pri babici. Zнала jim je ta dobra starka pripovedovati toliko lepega, da bi jo poslušala od jutra do večera. — „Babica, zlata babica, pripovedujte nama pripovedko!“ — prosila sta mala nagajivčka in vže so se ovijale okolo babičinega vratú štiri otročeje ročice.

— Saj me bodeta zadušila! — branila se je smijoč babica tima malima sitnežema — kje bi nabrala toliko pripovedek?

— Oj imate vže spravljeno jedno za naju — govoril je Miloš.

— Glej, glej, kje pa vender, menda vender ne v vrečici? — odgovarjala je šaljivo babica. — Le poglejta, poniglavčka moja, da je dno prazno, vse pripovedčice so vže vzletele iz nje — in obrnila je babica narobe svojo kožnato vrečico.

— Saj jih imate spravljene drugje, babica zlata — hitela je Jaruška in gladila sè svojo ročico babičino nagubano lice.

— Nimam, otročička nimam. Pa saj danes mojih pripovedek ne potrebujeta. Gospod Bog vama piše danes sam veliko, resnično pripovedko. —

— Gospod Bog, a kje? — popraševala sta se začudeno otroka.

— Le poglejta na okno, pa bodeta videla! — odgovorila jima je babica.

Oba otroka sta pristopila k oknu. Kamor koli sta pogledala, videla sta samó sneg, beli, čisti sneg. Majhen vrt tam pod oknom, za njim vozna cesta, za njo široko polje, a tam v daljavi gore z malimi hólmei, vse, kamor koli si pogledal, vse je bilo pokrito sè snegom, a po zraku so letale bele snežinke.

— Babica, vidiva samó sneg! — govorila sta otroka babici.

— A to so baš črke óne pripovedke, katero piše na zemljo sam gospod Bog — tolmačila je babica.

— To so črke? — čudila sta se otroka.

— Dà, dà — pritrjevala je babica. — Ko začnè briti mrzel veter in mraz pihati na zemljo, takrat pošlje gospod Bog svoje angeljčke, ti jemljó iz belih in

sivih rutic srebrne črkice in je sipljejo iz nebá. In črkice leté doli, doli in pišejo pripovedko. Pred nami je vsa napisana in blagor ónemu, kateri jo umé čítati in si jo dobro zapiše v svoje srcece — pristavila je babica.

— Oj babica, naučíte tudi naju čítati to pripovedko — prosila sta Miloš in Jaruška — to mora biti krasna pripovedka! —

— Prebrala jo bodem vama, mila otročiča, kratka je, pa si jo bodeta tem bolje zapomnila. Nù, le čujta, kakó se glási:

„Bodita usmiljena! Ne pozabita ptičkov. Vso vzpomlad, vse leto so čuvali vaše vrtove in polja ter vaju razveseljevali sè svojo milo pésenco. Ne dajta da bi ubožčeki poginili sedaj v hudej zimi, posipljita jima peščico zrníc.

Bodita usmiljena! Ne pozabita svojih siromašnih bližnjih! A to so otročiči, kateri še ne umejo delati, to so starčki, kateri več delati ne morejo, to so siromaki in nesrečniki, kateri ne morejo dobiti dela, vsi ti so vajini bratje in sestre. Gospod Bog je dal zato jednemu več, da čuti v svojem srci, kako sladko je pomagati drugim.“ —

Babica je utihnila. Miloš in Jaruška nista mogla obrniti svojih očesec od okna, gledaje beli sneg, a vsako dobro dete lahko ugane, da sta si hotela utisniti globoko v srce, od samega gospoda Boga napisano krasno in resnično pripovedko:

„Bodita usmiljena!“

M u h e.

(Basen.)

M jedilnej shrambi zvrnil se je lonec s strdjó. Brž so prihitele muhe ter jo jele srebati. Strd je bila tako sladka, da niso hotele nehati. A noge so jim obtičale v strdi in — odleteti niso mogle. Obupno so sedaj zdihovalé: „Oj nesrečnice, ki moramo vsled kratkega veselja poginiti!“

Takó je dostikrat požrešnost vzrok premnogih nezgod tudi mej ljudmi.

(Aesop. prev. P. F. G.)

Franklin

Le moli, o dete, le moli!

O dete, ko k nebu obračaš oči,
K molitvi sklepa je ročice,
Krog tebe se prostor svetišče mi zdí,
Obrazek pa — angeljsko lice.

Kot zôr ti je čisto nedolžno okó,
Molitev kot spev je nebeški,
Srcé mi velí, da vsled tebe nebó
Osreči ves narod človeški.

Kolenea upógnena — vérnosti znam,
Spojéni ročici — nadéje,
V očescih odséva ljubezni ti plam,
Ki dušo od znotraj ti greje.

Oj dete, ko k nebu obračaš oči,
Krasnejše pač nisi nikoli!
Veselja mi gáneno srce kipí:
Le moli, o dete, le moli!

A. Medved.

Na sveti večer.

Uda, ostra zima je zunaj, kakor listje pada sneg in vže se delajo ledene cvetice po oknih. Po zemlji pa se je razgrnil skrivnosten mrak; povsod vlada sveta tišina, kakor se to tudi spodobuje tako svetemu in veselemu času, kakor je praznik rojstva Jezusovega.

Sveti večer je, ali v predvečer ónega srečnega dneva, ko se je porodil Sin Božji, da prinese odrešenje pokvarjenemu ljudstvu na zemlji. Po vási gori luč v vsakej hiši. Veselo delajo otroci božične jaslice ter prepevajo lepe božične pesence.

Tam pri gorkej peči sedi odličen človek, srečen oče dvojih otrok, ki sedita na klopeah pri njegovih nogah. Prav pazljivo poslušata Ciril in Zorka dobrega očeta, ki jima pripoveduje, kako žalostno je bilo v ónej dobi, ko so ljudje še pričakovali, da se jim izpolni obljuba dobrega in usmiljenega Boga ter jim pošlje željno pričakovanega Odrešenika. Pripoveduje jima, kako sta šla Marija in Jožef v Betlehem k popisovanju: kako jima je bil ta pot težaven, ker zima se je približevala in Betlehem je bil več dni hodá oddaljen od Nazareta, kder sta Marija in Jožef živela. Jožef je peljal po šegi jutrovih dežel oslička za uzdo, Marija pa ga je jezdila, in ob sedlu sta imela v pletenici nekoliko brašna za pot. V jednej roki uzdo, v drugej palico pride Jožef čez pet dni v Betlehem. Pripoveduje jima, kako sta v mestece Betlehem prišedša potrkala na marsikatera vrata in prosila prenočišča. Ali vse zamán! povsod so ju ljudje odpravljali od hiše, nihče ni maral imeti tako ubožnih ljudi, kakor sta bila Jožef in Marija, pod svojo streho. Morala sta tedaj prenočiti zunaj mesta Betlehema v ubožnem hlevcu in tù je bilo rojeno Dete Božje, ki je prineslo odrešenje vesoljnemu svetu. Pripoveduje jima oče še, kako so prišli angeltji božji z nebes svojega Boga in kralja molit ter z hvalnimi pesnimi prepavat Njegovo čast. Kako jeden teh angeljev stopi k ubozim pastirjem, ki so čuli pri svojih čredah na polji, ter jim obznani preveselo novico, da je rojen Zveličar, kateri je Kristus Gospod, v mestu Davidovem. Pripoveduje jima, kako so šli pastirji do Betlehema in prišli do onega ubožnega hlevca, v katerem so našli Marijo in Jožefa, in sveto dete Jezusa v jasli položeno. — Vse to sta Ciril in Zorka poslušala z odprtimi ušesi ter obljubila dobremu očetu, da se hočeta vedno le takó vesti, da ju bode sveto Dete Jezušček vesel. In glej! zdajci se odpró vrata od stranske sobe in nebeška svetloba se razlije po vsej hiši. O jejmina! od kod neki prihaja ta svetloba? Glej, tam v sredi sobe stoji z belim prtom pregrnena miza, a na mizi lepo božično drevesce z mnogobrojnimi lučicami in z najlepšimi darovi nakiteno. Oj to je angeljska krasota! Na vrhu drevesca se bleští sijajna zvezda, a po zelenih vejicah je vse polno najboljših kolačev, slaščic in drugih drobnostij, ki jih je prinesel Jezušček dobrim otrokom v dar za njihovo pridnost in poslušnost. In kaj še le pod drevescem! Tam je nakupičeno vse polno različnega blagá otrokom v veselje in prijetno zabavo. Tudi jaslice stojé pod drevescem na z belim prtom pregrnenej mizi. Dà, to so jaslice, da jih je veselje gledati! Kako lepo se podá angelj nad jaslicami, držeč v rokah lep svilnat trak, na katerem stojé z zlatimi črkami zapisane besede: „Čast Bogu na višavi in mir ljudem na zemlji!“ Poleg jaslic na mizi leži tudi lična slikovnica polna najboljših barv, cela vrsta kositrenih vojakov in kaj lepa zabavna knjižica za pridnega Cirilčka; krasna punica, in za njo popolna hišna oprava, lepi uhani in z zlato obrezo vezan „Vrtec“ za pridno in poslušno Zorko. Drevesce in jaslice sta imela oba skupaj.

Vse božične praznike sta se Cirilček in Zorka prav prijetno zabavala z lepimi darovi, ki sta je dobila od ljubega Jezuščka. To se zna, da je Ciril svečke na božičnem drevescu še večkrat prižgal, dokler niso do konca pogorele. — Nù, minul je sveti večer, minuli so tudi lepi božični prazniki, a veselja je bilo vender še vedno dosti, dokler je bilo kaj obirati z božičnega drevesca. Obirala sta Cirilček in Zorka vsak dan ukusne slaščice kosec za koscem z drevesca, dokler ni bilo povse obrano. Prazno drevesce vrgla je mati v ogenj.

Ker sta Cirilček in njegova sestra Zorka bila tudi letos ves čas prav pridna, dobra in poslušna, nadejati se je, da jima prinese Jezušček tudi letos dokaj lepih stvari, a jaz bi želel, da bi letošnje božično drevesce ne samó njima, temveč vsem dobrim in pridnim otrokom prav bogato obrodilo. Bog daj! *Ivan T.*

O Vojteški in Júrijčku.

(Iz knjige: „Mateři douška;“ napisala Vilma Sokolová, preložil —è.)

Vojteška in Júrijček sta bila najraje pri dedeku in babici. Ni jima bilo daleč do babice, samó preko ceste, pa zató sta bila mala poniglavčka česteje pri babici, nego li pri mami. In ako nista prišla časih dolgo časa k babici, ni bila mirna starka in pogledavala je vedno na okno in duri, če vže gresta. Ko ju je pa zagledala, hitela jima je naproti, pogladila jima kodrasti glavci in ju pozdravila: „Mislila sem vže, da vaju ne bode, tožilo se mi je po vama.“ —

Dedek je pa pristavil šaljivo. „In jaz sem hotel vže vzeti óna-le krajčka hleba, katera vama je babica namazala in ju odnesti ribicam v ribnik.“ —

In otročička sta se smijala in vzkliknila: „Saj imava ustice, kakor ribice — a lačna sva tudi, — o jej!“ —

Saj sta bila lačna vsak trenotek, pa če sta tudi baš odjužinala.

Ko sta bila otroka pri babici, ni skrbela za nju mamica; znala je, da dedek in babica pazita na nju bolje, nego li na zenico svojega očesa.

Vojteška je pospravljala po dómu z babico. Babica jej je nasipala v zastoreček zrnja in Vojteška ga je razsipavala po dvoru perotnini. Babica je zazvala v jednom kotu dvorišča: „Nà, pi, pi, pi!“ in pritekla je koklja, a z njo tudi mala, lepa piščeta. Potem je zazvala v drugem kotu: „Nà, put, put, put, nà!“ — in priteklo so kokoši in petelin, pa tudi purán in pura in zobali so vsi skupaj.

Če je hodila Vojteška z babico, držal se je Júrijček dedeka. Saj pa je tudi znal, zakaj? Dedek mu je spletel bič, da bi imel Júrijček s čim poganjati počasno raco, če se ni hotela hitro umakniti. Drugikrat napravil mu je piščalko. Tudi ga je dejal često na koleni, ujčkal ga in mu pel:

„Hopsá, hopsá
Dírjaj in poskakúj
Čvrsto nogé vzdigúj
Konjček ti moj!
Velik bom jaz gospod
Jézdil te bom povsod,
Vedno s tebój
Konjček ti moj!“

Kakó ne bi bilo potem Júrijčku in Vojteški povšeči pri dedeku in babici! —

Nekoč je prišel dedek jako zgodaj do hiše, kjer sta stanovala roditelja obeh otročičkov in dejal: „Prišel sem po deco. Babica mi je odpotovala. Povrne se še le jutri zvečer. Nima mi kdo gospodariti. Hajdè otročička! Morata mi nadomestovati babico.“ —

In otroka sta se radostna prijela dedeka in se poprašala: „Vender, kaj nama prinese babica s pota!“ —

„Vidiš ju, kaj ta dva črvička skrbi“ — zasmejal se je dedek. „Bode jej vže breza kaj prodala.“

„Ehè, dedek — hitela sta otroka — midva nočeva brezove mastí, raje bi kaj sladkega.“ —

Dedek odvéł je otročička domóv, vesel je bil, da ju ima, da mu ne bode dolgočasno. Drugega dne, nista mogla otročička pričakati babice. Dedek je sedel na klopci pred hišo, gledal po dvorišču in tudi on pogledával, kje se prikaže babica. Júrijček je zlezal na najvišjo ograjo pri vratih, vsedel se na njo, kakor na konja in kričal na domačega Hektorja: „Hòp, Hektorček, hòp! Slišiš, jaz čakam babico, prinesla mi bode nekaj!“ —

In Hektor skakal je in lajal, kakor da hoče povedati, da tudi on nekaj hoče in čaka.

A Vojteška je imela drugega opravila. Našla je v izbi babičino dolgo krilo in kaj je napravila? Oblekla ga je in hitela z njim k dedeku. Oj da ste jo videli! Dolgo babičino krilo vleklo se je po tleh in mala Vojteška se je povse skrila v tej dolgejši obleki.

„Dober večer, gospod oče, vrnila sem se vže s potovanja!“ — začela je mala nagajivka govoriti dedeku, ravno tako kakor da bi bila ona babica.

Dedek jo je začudeno pogledal, zasmijal se glasno in dejal: „O, pozdravljam vas pristrčno, gospá stara mati! Ste vže domá? Ali vas ne bolé noge od dolgega potovanja?“ — in segel jej k pozdravu v roko.

Celó koklja, ki se je ravno pripravljala, da bi pila vodo, postala je, čudeč se, a malo pišče skočilo je na korito, da bolje vidi to novo gospo staro mamo. V tem se je začulo od ograje: „Vže gre babica, vže gre!“ — in hòp, Júrijček je skočil preko plota, Hektor za njim in obá sta hitela babici naproti.

„Kdo bode hitreji, Hektorček, kdo bode hitreji?“ — vzkliknil je Júrijček in tekel, kolikor so mu pripuščale noge. Povsé zasòpljen padel je babici v naročje.

Trenotek pozneje stopila je babica čez vrata na dvorišče, opiraje se na potpno palico. Tu sta ju pozdravila tudi dedek in Vojteška, a kmalu potem prišla sta tudi roditelja naših otročičev, da pozdravita babico. To je bilo popraševanja, kakó je bilo babici na potu in kaj je vse videla. Babica popraševala je zopet, kaj so delali oni domá, ko je ona molila na potu zá-nje. — Vender največja radost je bila, ko je babica razvezala svojo ruto. Uganite, kaj je bilo tamkaj! Najpopreje vzela je babica iz odvite rute punčiko, potem konja z jezdecem iz sladkega testa, k temu je priložila piščalko, klepetec, malenček in sabljico! Otroka nista vedela, kaj bi pogledala preje.

„In kaj je vse to moje, pogléj no babica?“ — poprašal je dedek šaljivo in potegnul k sebi vse te krasne stvari.

„Nè dedek“ — odgovorila je babica — „to je vse Vojteškino in Júrijčkovo, ako mi obljubita, da me bodeta vedno ubogala rada.“

In otročička? obljubila sta rada ubogljivost — in kakó bi tudi ne ubogala takó dobrega dedeka in babice. — —

Pravljice o morji.

(Dalje in konec.)

4. Pomorski kovač.

Tik morja prebival je pomorski kovač, t. j. kovač, ki je popravljaj vsakovrstne stvari na ladijah in čolnih. Mnogo let je vže preživel na morskej obali in popravil vže marsikatero ladijo, marsikateri čoln. Ako pa je kdo vprašal tega stareca, kako se mu je godilo v življenji, povedal je marsikaj, najraje pa ono čudno dogodbo s povodnim možem.

„Kako je bilo takrat, starec?“ recite mu tudi vi in začel bode takó-le:

„Ves dan sem pridno delal v kovačnici, a na večer sedem pred njo in gledam na morje. Bil je prekrasen večer, vse je bilo tiho in mirno, niti najmanjše sapice ni bilo, ki bi vznemirjala morje. Ko tako zamišljen sedim, pripelje se, sam ne vem od kodi, majhen čoln, v njem pa zal gospod, ki me vabi k sebi. Kaj neki hoče meni ta ptujec, mislim si, ter grem bliže. A ptujec me nagovori: „Vzemi orodje in pojdi k meni v čoln.“ Jaz vzamem orodje in grem. Peljala sva se dolgo, a kam, tega še danes ne vem. Ko prideva naposled do nekega otoka, zagledam v mesečini prekrasen grad, v katerem se bleští tisočero dragotin. Osupel gledam toliko krasoto, ali gospod mi veli: „Ne boj se! stopaj le za menoj ter ne glej ne na desno ne na levo.“ „Meni je bilo čudno pri sreci; videl sem tu nehoté krasoto, ki se ne da popisati. Slednjič prideva do kraja, v katerem je bila nekaka ladjenica, v njej pa na sto in sto čolničev, ki so se svetili kot čisto zlato. Tu mi veli ptujec postati. Pokaže mi čoln, ki je imel sprednji del tako pokvarjen, da je zajemal vodo. Tega mi ukaže popraviti in mi prinese v to svrho kovin, da je najporabim. Delam in delam, a delo se mi zdi lahko, ker te kovine niso bile trde. „To delo ne bode trpežno,“ mislim sam v sebi, ko izdiram na pólu odlomljeni vijak, ter ga spravljam v žep, in treba bode kmalu zopet poprave. Ko sem zvršil svoje delo, rečem, da je poprava izgotovljena. Ptuji gospod stopi k meni in mi veli: „Delo si zvršil in vzemi si plačilo.“ To rekši, prinese mi v precejšnej posodi samih ribjih lusk, rekoč: „Vzemi za plačilo!“ Jaz debelo gledam, ker ne vem, kaj hoče s tem, a on mi zopet reče: „Vzemi in molči!“ Vzamem in grem zopet ž njim v čoln. Ptujec zdaj prav hitro veslá proti mojemu domu. Ali glej čudo! komaj se dobro zavém, da sem v čolnu, vže sva bila na mojem domu. V slovo mi ptujec ni rekel niti besedice. Jaz vzamem ribje luske, vržem je v posodo ter se ne zmenim dalje zá-nje. Ugibljem le, čimu je bilo to ponočno potovanje, in v tem zaspim. Ko se družega jutra prebudim, glej čuda! v posodi se zasveti pravo, čisto zlato; v žepu pa imam vijak — tudi zlat. Zeló se razveselim tolike

sreče, in mislim si, da nikjer drugje nisem bil nego na otoku pomorskega gospodarja in mu popravljal čoln, v katerem se vozi s svojo soprogo po morji. Dà, resnica je bila to in v dokaz mi je bilo zlato in vijak, ki mi je ostal v žepu.

Od tistih dob sem po večkrat sedel kraj morja ter gledal, kdaj se zopet pripelje čolnič po mene, ali — ni ga bilo do sedáj in ga menda ne bode nikoli več. Ne vem, ali nima pomorski gospodar nobenega popravila več, ali pa ne mara záme, ker sem si utaknil v žep oni odlomljeni vijak, ki ni bil moj, nego njegov.

Takó vam pové pomorski kovač, óni sivi starec kraj morja, le vprašajte ga, in povedal vam boóde vse tako, kakor je to povedal meni. *M. Šašelj.*

—♦♦♦♦—
V a s.

(Ruski spisal J. Karamzin.)

Pozdravljam vas, mirne selske kočé, gosti, grmičasti logi, dehteči travniki in polja, pokrita z zlato-rumenim klasjem. Pozdravljam te, tiha reka, in vas, žuboreči potoki v njo se izlivajoči. Prišel sem k vam iskat oddahljeja in počitka od dela. Davno se vže duša moja ni veselila tako popolne svobode. Jaz sam — sam s svojimi mislimi — sam z naravo.

Kako mila je priroda v selskej svojej obleki. Ona me spomina na leta moje mladosti, na leta, katera sem preživel v mirnej, gozdnej samóti. Ondu se je vzgajal moj duh v naravnej prostosti, podobe prirodne bile so prvi predmet njegovemu motrenju. Bobnenje groma nad mojo glavo mi je podelilo prvi pojem o veličastvu stvarnikovem, to gromenje je bila podloga mojemu bogočastju.

Videl sem vrtove, drevorede, cvetne gredice; šel sem mimo njih. Jelšev gozd mi je mnogo prijetnejši. V vási je vsaka umetelnost protivna naravi. Travniki, gozdi, reke, holci mi bolje prijajo nego li angležki ali francoski vrtovi. Vse te ukusno narejene, s peskom posute in lično ograjene stezice nasprotné so mojemu notranjemu čuvstvu. Kderkoli se kaže trud in delo, ondù ni veselja za-mé. Presajeno, obrezano drevesce je podobno sužnju okovanemu v zlate okove. Meni se zazdeva, da tako drevesce ne zelení tako, kakor bi moglo zeleneti, da ne šumi, kadar veter buči, takó, kakor gozdno. Jaz je primerjam človeku, ki se smeje brez veselja, jóče brez žalosti, poljublja brez ljubezni. Narava vé mnogo bolje nego li mi, kje mora rasti hrast, kje lipa, kje jésen.

Nè, nè! nikdar ne bodem okraševal prirode. Divji kraj je meni svet; on povzdiguje moje sreé. Moji gozdi morajo ostati kakeršni so; v njih naj raste visoka trava. Pastirica, ki pride iskat izgubljene ovce — ona mi naj dela pot. Razven tega mi ugaja premagovati težave — ugaja mi prodirati skozi grmovje. Listje, h kateremu sapa človeška redkokdaj dospeje, svežeje je in bolj dehteče.

Nečem imeti v vási velikih in visokih hiš; vsaka ogromnost je protivna selskej prostosti. Hišica nizka, od vseh stranij obsenčena z drevjem, stanovanje priprosto in krepčalno — to je, česar si želim. Ako jaz, sedeč v kočici, vidim krasno naravo božjo, takój moram iti na sprehod. Koliko prijetnejše je, gledati iz visocega hólma v selsko življenje nego li skozi okno! *Z. Ž.*

Listje in cvetje.

Snežinke.

Gaj molči brezlisten,
V travi cvet usíha,
Preko trat uvélih
Mrzel veter píha.

V vígredi nebó je
Cvet iz tal vabílo,
Da je splelo zemlji
Lepo péstro krílo.

Bo li pozabílo
Skrb sedáj nekdanjo?
Nè, vže belo krílo
Tkó snežinke zánjo.

A. Medved.

Velikost Božja.

Otročiček vpraša mater, je-li ljubi Bog velik ali majhen. Mati odgovori, da je velik in majhen. „Kako pa more to biti?“ vpraša zopet otročiček. — „Ljubi Bog je tako velik“, reče mati, „da ga je ves svet poln, in zopet tako majhen, da lahko prebiva v najmanjšem srčici pobožnega otroka.“

Postrežba na konjih.

V 14. stoletji je bila na Francoskem in Nemškem navada, da so cesarjem in kraljem pri velikih dvorskih pojedinah stregli služabniki na konjih. Bilo je pač smešno gledati, ko so taki jezdeci po dvorani jezdarili okolo mize z najboljšimi pečenkami in pekarijami, a drugi zopet s polnimi steklenicami najboljšega vina.

Kratkočasnica.

Učitelj: Kako mi moreš dokazati, da je zemlja okrogla?

Učenec: Ako pogledamo globus (podoba zemlje).

Nove knjige in listi.

* Božič pridnim otrokom. Slovenski mladini poklonil Alojzij Vakaj. Leto prvo. Maribor 1890. Izdal in založil pisatelj. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. 8°. 48 strani. — To je lična knjižica,

ki smo jo dobili ravnokar v roke in ima naslednjo vsebino: 1. Otroški križi; 2. Tri lilije sv. Jožefa; 3. Božična zvezda; 4. Veselje do cvetic; 5. Bog je povsod. — Prvi dve povesti znani ste vže iz „Vrtea“, kder ste bili natisnjeni. Tudi „Božična zvezda“ je bila vže natisnena v „Gospodarji“ a pisatelj bi rad, da bi se te mične pripovedke bolj razširile mej. našo slovensko mladino, zato je jih izdal še v posebnej knjižici. Mi mu želimo najboljšega uspeha ter pripročamo to knjižico kot „božično darilce“ pridnim otrokom. Cena knjižici s poštnino vred je 15 kr. Naročuje se pri pisatelji pod naslovom: Alojzij Vakaj, pri sv. Ani v slov. gor., pošta sv. Lenart (Štirsko).

Rešitev rebusa v 11. „Vrtčevem“ listu:

Slab ptič, ki ne more svojega perja nositi.

Prav so ga rešili: Gg. Flor. Kalinger, učitelj v Radovici; M. Rant, naduč. na Dobrovi; Vendelin Sadar, učitelj v Zalogu pri Cerkljah; Josip Korošec, učitelj v Škoejani pri Turjaku; A. Primožič v Sostrem; Jos. Kumer, rudar, Miroslav Treven, Jarnej Pirc, Filip Vidie in Ivan Medved v Idriji; Vek. Korošec, gimnazijec v Mariboru; Vek. Potočnik, realce v Ljubljani; Milan Volkov, uč. v Gorici; Viktor in Rudolf Andrejka, uč. v Ljubljani; Emil Šinko v Središči; Milan in Vladimír Vošnjak, učenca v Šoštanji (Štir.); Dragutin Koderman, uč. na Frankolovom (Štir.); Jože Gršič, Martin Gozenca, Anton Radoš, Ive Matekovič, Marko Bajuk, Peter Šavor in Marko Režek, učenci na Radovici. — Franjca Pogačnik, učiteljica v Cerkljah; Ivana in Amalija Škef v Dramljah (Štir.); Ida Košem v Medvodah; Zalka Potočnik v Sori; Marija Leben v Horjulu; Albina Treven, gospa, Franciška, Rozalija in Ana Murnik v Idriji; Amalija Beifuss, učenka na Brdu; Pavlina Tomšič, učenka v Ljubljani; Marija in Leopoldina Rant, učenci na Dobrovi; Josipina Koderman, učenka na Frankolovom (Štir.); Kristina Vole in Neža Dežman, učenci v Lučah, (Štir.).

„Habsburški rod.“ Spomenica, da je minilo 600 let, kar je Kranjska in Štirsko združena s prestavno Habsburško vladajočo rodovino. Slovenskej mladini sestavil Ivan Tomšič. Na Dunaji, 1883. Natisnil in založil Karl Rauch. — Na mnoga vprašanja odgovorimo, da se ta knjižica še dobi pri „Vrtčevem“, uredništvu iztisek po 6 kr. s poštnino vred. Kdor jo želi imeti, lahko ta znesek priloži k „Vrtčevem“ naročnini za 1891. leto.

Upravništvo „Vrtčevo“.

☞ Vabilo k naročbi. ☜

Z današnjim listom zvršil je „Vrtec“ svoje dvajseto leto, in ako Bog dá, stopil bode v novo desetletje.

Predno vabimo k noveji naročbi, sveta dolžnost nam je, da se prav iskreno zahvalimo vsem ónim našim in „Vrtčevim“ prijateljem, ki so nam z naročevanjem in nabiranjem naročnikov v to pripomogli, da se je „Vrtec“ mej našo dobro slovensko mladino širil ter užé polnih dvajset let tudi ohranil. Ti naši prijatelji, tega smo si svésti, skrbeli bodo tudi še dalje, da se „Vrtcu“ njegov obstanek zagotovi. A tudi mi od svoje strani smo si prizadejali vse, da bi, kolikor mogoče, zadovoljili svojim prijateljem in naročnikom. Da-si je bilo naše podjetje v preteklih dvajsetih letih silno težavno, vender se nismo bali ne truda ne obilih troškov pri „Vrtčevem“ izdavanji in uredovanji. Še vsako leto se je nabralo toliko naročnikov, da smo list izdajali, da-si težavno, a vender brez kake gmotne izgube. V prvej vrsti gre tedaj hvala vsem ónim rodoljubom in prijateljem naše slovenske mladine, ki so naš list podpirali z rédno naročnino; ako bi teh ne bilo, tudi bi ne imel zdaj „Vrtec“ ónih tól v našem národu, kakor jih imá; od vseh strani nam dohajajo pisma, da se je „Vrtec“ našej mladini takó omilil, da ga povsod z veseljem čitajo.

Zatorej se hočemo v bodočem letu zopet žrtovati v dušni in telesni prid naše slovenske mladine. Skrbeti hočemo tudi v prihodnje, da se nam naša nežna mladina ne iznevéri, ne iztují in ne okúži v sedanjih jako burnih časih, nego da raste Bógu in ljudém na čast in veselje ter v korist in blagor drage nam domovine.

Da pa to svojo težavno nalogo srečno izvédemo, prósimo vsakega pravega rodoljuba in prijatelja slovenske mladine, naj nam ne vzkrátí svoje podpore, temveč prizadeva naj si, da nam še vsaj po jednega novega naročnika pridobi. Kdor se ne more sam naročiti na naš list, prosimo ga, naj ga kómu drugemu priporočí v podporo in naročbo.

Brez obile naročnine dobrega lista izdajati ne moremo, a slabega lista izdajali ne bi radi; zatorej se nadejamo, da naša prošnja do slovenskih rodoljubov in prijateljev slovenske mladine ne ostane brez uspeha.

Program našemu listu ostane tudi bodoče leto neizpremenen, to je, kakor do sih dob, takó ostane „Vrtec“ tudi v prihodnjem letu še vedno to, v kar je odménjen: slovenskej mladini v pouk in zabavo.

Prizadevali si bodedo, da bode vsak njegov list z bodočim letom zanimiv ne samó po vsebini, nego tudi po različnosti sestavkov. Vsešina mu bode taka, da bode ustrezal malej a tudi bolj odraslej slovenskej mladini, slovenskim učiteljem, starišem in sploh odgojiteljem mladine.

Cena „Vrtčeva“ ostane ista, namreč:

☞ Za vse leto 2 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr.

Naročnina naj se nam še ta mesec pošlje, da bodedo znali priréditi primerno število listov.

Uredništvo „Vrtčevo“,

mestni trg. šte. 23 v Ljubljani.

„Vrtec“ izhaja 1. dné vsacega meseca in stoji za vse leto 2 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr. Napis: Upravništvo „Vrtčevo“, mestni trg, šte. 23 v Ljubljani (Laibach).

Izdajatelj, založnik in urednik **Ivan Tomšić**. — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.

Vaše blagorodje!

Vedno bolj nam dohajajo naročila na **prve** „Vrtčeve“ letnike, rekši z leta 1871., 1872. itd., a teh letnikov vže davno nemamo več, ker smo se pri prvej izdaji ozirali le na število naročnikov, zatorej tudi ne moremo ustrezati zgoraj omenjenim naročilom. — Gledé na laskave dopise, v katerih se izraža želja nekaterih naših p. n. častitih gospodov naročnikov, da bi se prvi „Vrtčevi“ letniki ponatisnili v novej izdaji, usojamo si objaviti sledeče:

Radi ustrezemo tej želji, ako bi nam bilo zagotovljeno, da razpečamo toliko iztisov, da bi se mogli poplačati tiskarski in drugi troški, ki bi jih prizadejala nova izdaja. Zatorej prosimo uljudno, naj bi vsak, kdor se želi naročiti **na prvi „Vrtec“ z leta 1871.**, pri naročevanju „Vrtca“ za prihodnje leto pristavil besede: **Naročim 1 iztis „Vrtca“ 1871. l., kadar izide.**

Ako se zadostno število naročnikov oglasi, izdali bodemo tekom prihodnjega leta „Vrtec“ z leta 1871. Denarji se nam pošljejo takrat, kadar dotični „Vrtec“ izide.

Odličnim spoštovanjem

Uredništvo in založništvo
„Vrtčevo.“

V Ljubljani, dné 30. novembra 1890.